

BILAG A

FLAG - GRIBSKOV

SITUATIONSBESKRIVELSE

NOTAT

PROJEKTNR. A071652
DOKUMENTNR. B.1
VERSION 1.3
UDGIVELSESDATO 2.7.15
UDARBEJDET JDCR
KONTROLLERET MAWL
GODKENDT JDCR

INDHOLD

1	Indledning	2
2	Situationsbeskrivelse knyttet til FLAG Gribskov	3
2.1	Infrastruktur	3
2.2	Natur og Klima	3
2.3	Erhvervsstruktur	4
2.4	Befolkning	9
2.5	Kultur og historie	12

1 Indledning

FLAG i Gribskov

Gribskov Kommune og Gilleleje er udpeget som FLAG (Fiskeri Lokal Aktions Gruppe) område af Ministeret for By, Bolig og Landdistriktsudvikling. Følgende kriterier er lagt til grund for udpegnen af FLAG-områderne:

- › Andel af beskæftigede i den samlede fiskerisektor 0,4 % af samtlige beskæftigede i kommunen (2013)

og ét af følgende to kriterier:

- › Andel af beskæftigede i fiskeriet 0,3 % af kommunens samlede beskæftigede (2013), eller
- › Havne i kommunen med samlede landingsværdier på 20 mio. kr. i et af årene 2011-2013.

Datagrundlaget for beskæftigelsen er beregnet på baggrund af tal fra Danmarks Statistik, og landingsværdien er baseret på NaturErhvervstyrelsens afregningsregi-ster.

Rammen for situa-tionsbeskrivelse

Forud for udarbejdelsen af strategien for FLAG (Fiskeri Lokal Aktions Gruppe) - Gribskov er der i overensstemmelse med retningslinjerne fra Ministeriet for By, Bo-lig og Landdistrikter foretaget en situationsbeskrivelse.

Strategien er udarbejdet i overensstemmelse med den foreliggende skabelon for en LAG strategi.

Grundlaget for situa-tionsbeskrivelse

Situationsbeskrivelsen er baseret på interview foretaget med en række interessenter på området gennemført i løbet af uge 23 i 2015. Det har omfattet primærerhverv inden for fiskeriet, relevante følgeerhverv, turismeerhvervet, interesseorgani-sation samt erhvervsfremmeaktører i kommunen. I alt har 10 personer deltaget i in-terview.

Foruden den interviewbaserede dataindsamling er situationsbeskrivelsen under-bygget med tilgængelige data fra bl.a. Danmarks Statistik, relaterede analyser af området samt analyse af tilgængelig national statistik.

Overordnede temaer Situationsbeskrivelsen omfatter følgende temaer:

- › Infrastruktur
- › Natur
- › Befolkning
- › Erhverv
- › Kultur

2 Situationsbeskrivelse knyttet til FLAG Gribskov

2.1 Infrastruktur

Kommunens udstrækning

Gribskov kommune er karakteriseret ved en ca. 30 km lang kystlinje mod Kattegat i nord og med en kommunegrænse langs de markante Nordsjællandske ferskvandsøer Arresø og Esrum sø mod syd.

Særligt relevant i forhold til FLAG Gribskov er Gilleleje havn, som er kendetegnet ved at være Sjællands største fiskerihavn. I forhold til en beskrivelse af infrastruktur er det således mest relevant at se nærmere på tilkørselsforhold samt faciliteter knyttet til Gilleleje havn.

Vejnettet

Den 270 km² store Gribskov kommune med sine godt 40.000 indbyggere består af en række mindre byer med Helsingør og Gilleleje som de væsentligste. Hovedbyen Helsingør er placeret ved afslutningen af Hillerødmotorvejens forlængelse (hovedvej 267) tæt på kommunens sydlige grænse, men ellers er der ingen hovedveje i kommunen, der forbinder til Gilleleje, eller til væsentlige kystbyer i nabokommunerne mod øst (Helsingør Kommune) og vest (Halsnæs Kommune). Vejnettet i Kommunen af bl.a. større trafikveje fremstår i god kvalitet. Afstanden fra Gilleleje til hovedvej/motorvej med begyndelse ved Helsingør er ca. 17 km og til E47s begyndelse ved Helsingør ca. 24 km

Togforbindelse

Gilleleje er med Lokalbanelinjen placeret midt på strækningen imellem Helsingør og Hillerød. Med afgang i begge retninger 2 gange i timen i dagtimerne

2.2 Natur og Klima

Kvalitet

Naturkvaliteten i Gribskov kommune er høj. Det gælder naturligvis i udgangspunktet de dele, der er knyttet til planerne om etableringen af en nationalpark (Kongerens Nordsjælland), herunder Gribskov, Esrum Sø og Arresø.

Sø

Esrum sø er Danmarks næststørste sø og den største målt på vandmængde. Søen er udlagt som Natura 2000 habitat område og rummer et rigt fugleliv. Vandet i søen er af god kvalitet. Arresø er fladbundet og med et areal på godt 40 km² Danmarks største sø. Der blev særligt i midten af det 20ende århundrede udledt betydelige mængder spildevand i søen, hvilket resulterede i en tilførsel af næringsstoffer og stor opblomstring af alger. Således er søen i dag bl.a. ikke godkendt til badning men til bl.a. lystfiskeri.

Kysten

Kysten ud mod Kattegat har en høj badevandskvalitet. Der er fredningsbælter umiddelbart ud for Gilleleje havn men også ved Dronningmølle og Rågeleje. I både

den danske og svenske del af Kattegat er der områder, der er lukket for fiskeri af fredningsmæssige hensyn.

2.3 Erhvervsstruktur

Virksomheder i Gribskov Kommune

Erhvervsstrukturen i Gribskov Kommune består af knap 5.000 aktive virksomheder, hvoraf næsten halvdelen er enkeltmandsvirksomheder. Nedenstående tabel viser fordelingen af virksomhedsstrukturer i kommunen.

Tabel 1 Fordeling af virksomheder i Gribskov Kommune

Virksomhedsform	Antal virksomheder
Enkeltmandsvirksomhed	2.356
Anpartsselskab	1.508
Frivillig forening	416
Aktieselskab	159
Forening	177
Øvrige virksomhedsformer	337
I alt	4.953

Kilde: Udtræk fra data.virk.dk

Arbejdspladser i Gribskov Kommune

I 2013 var der ca. 13.000 arbejdspladser i Gribskov Kommune. Nedenstående tabel viser branchefordelingen af arbejdspladser i Danmark, Region Hovedstaden og Gribskov Kommune. Det fremgår af tabellen, at 3,6 % af de tilgængelige arbejdspladser er i branchen "Landbrug, skovbrug og fiskeri", hvilket er højere end andelen på landsplan og væsentlig højere end andelen i Region Hovedstaden.

Tabel 2 Arbejdspladser fordelt på branche og geografi

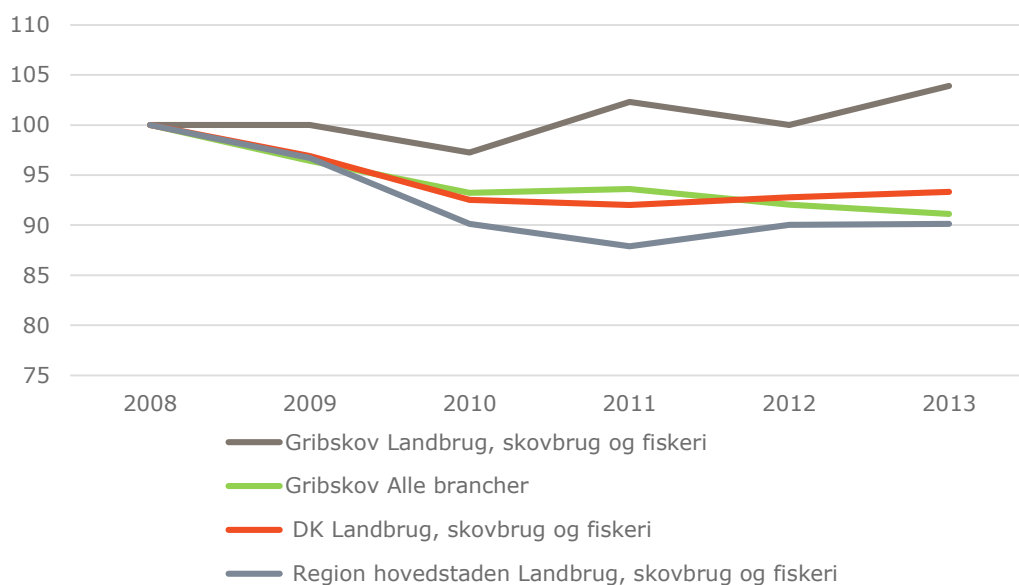
Branchefordeling af arbejdspladser 2013	Danmark	Region Hovedstaden	Gribskov Kommune
Landbrug, skovbrug og fiskeri	2,7%	0,4%	3,6%
Råstofindvinding	0,1%	0,1%	0,1%
Industri	10,6%	6,4%	8,5%
Forsyning	0,8%	0,6%	0,5%
Bygge og anlæg	5,6%	4,6%	10,9%

Handel og transport	20,6%	20,1%	22,1%
Hoteller og restauranter	3,5%	3,9%	3,3%
Kommunikation	3,7%	6,4%	1,4%
Finansiering og forsikring	2,9%	5,0%	0,8%
Ejendomshandel og udlejning	1,7%	1,8%	1,6%
Rådgivning, R&D og reklame	5,7%	8,0%	4,8%
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	5,0%	5,5%	6,2%
Offentlig administration, forsvar og politi	5,2%	6,5%	2,8%
Undervisning	8,3%	7,7%	8,9%
Sundhedsvæsen og sociale institutioner	18,9%	17,4%	19,6%
Kultur og fritid	1,9%	2,3%	2,1%
Andre serviceydelser mv.	2,6%	3,1%	2,4%
Uoplyst aktivitet	0,2%	0,2%	0,3%
Arbejdspladser i alt	2.689.830	934.438	12.575

Kilde: Danmarks Statistik

Udviklingen inden for Landbrug, skovbrug og fiskeri

Nedenstående figur viser, at der på landsplan og i regionen har været et fald i antal arbejdspladser inden for branchen "Landbrug, skovbrug og fiskeri" siden 2008, mens der samtidig har været en stigning i Gribskov Kommune.

Figur 1 *Indekseret udvikling i antal arbejdspladser*

Antal arbejdssteder i branchen er dog faldet i Gribskov. Siden 2008 er antallet af arbejdssteder inden for landbrug, skovbrug og fiskeri således faldet fra 277 til 219.¹

Fiskeriet i Gilleleje Havn

Særligt erhvervet knyttet til Gilleleje havn udgøres af erhvervsfiskere samt et serviceerhverv knyttet til den maritime sektor. Dertil kommer traditionelle handels-, service- og produktionserhverv i Gilleleje og i de omgivende områder.

Direkte tilknyttet fiskeriet, anslås det, at 30-35 personer ernærer sig som erhvervsfiskere ud fra Gilleleje havn. Det omfatter ejere af 4 sildebåde, 12 trawlere og en enkelt garnfisker samt besætning på disse både.

I forhold til den generelle udvikling i erhvervet kan det af Danmarks Statistiks opgørelse for hele Region Hovedstaden noteres, at det i særlig grad har været garn og krogfiskeriet, der er gået tilbage perioden fra 2011-2014. Dette gælder også i nogen grad trawlere. Dette synes dog opvejet af Not og kombifartøjer samt andre fartøjer.

¹ Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 3 Udviklingen inden for registrerede fiskefartøjer i Region Hovedstaden.

Region Hovedstaden	2011	2012	2013	2014	Udvikling 2011-2015
Trawlere	43	42	43	40	-3
Not og kombifartøjer	49	52	52	53	4
Garn- / krogfartøjer	116	107	104	96	-20
Andre fartøjer	88	91	92	91	3
Fartøjer i alt	296	292	291	280	-16

Kilde: Danmarks Statistik

Følgeerhvervet i
Gilleleje

Danmarks Fiskeriforening opgjorde i 2013 det tilknyttede følgeerhverv i Gilleleje havn til i alt 93 arbejdspladser – hvilket omfatter bl.a. værft, smede, skibsmalere, vodbindere samt håndtering og salg af fisk.

En lignende opgørelse fra virk.dk viser følgende fordeling i forhold til antallet af virksomheder:

Tabel 4 Opgørelse af fiskeri og relaterede erhverv hjemmehørende i Gilleleje

Branche	Antal virksomheder
Havfiskeri	30
Fiskeforretninger	3
Engroshandel med fisk og fiskeprodukter	2
Fiskeauktioner	1
Lystbådehavne	1
I alt	37

Kilde: data.virk.dk

Opgørelsen dækker over nedenstående fordeling efter virksomhedsstørrelse.

Tabel 5 Fordeling af relaterede virksomhed efter størrelse

Antal ansatte	Antal virksomheder
1	19
2 - 4	13
5 - 9	3
10 - 19	1
Uoplyst	1
I alt	37

Kilde: data.virk.dk

Udviklingen i fiskeriet i Gilleleje

Af de landede mængder sild, jomfruhummere, torsk, fladfisk etc. anslås det, at 90 % går til eksport (baseret på interview med fiskeriauktionen i Gilleleje). Gilleleje er også Sjællands største landingshavn for sild, og der er på havnen tilknyttet forarbejdningsindustri (Fiskernes Filetfabrik A/S). Sildene fanges af fire mindre sildebåde, og grundet værdien af de tilknyttede sildekvoter alene, må aktiviteterne vurderes som noget der vil fortsætte, til trods for et underskud i Fiskernes Filetfabrik A/S i 2014.

Omsætningen af fisk har dog i en lang årrække været faldende. Dette kan skyldes forringede muligheder for fiskeri i det umiddelbart tilgængelige farvand i Kattegat nord for Gilleleje – samt udfordringer med tiltrækning af arbejdskraft til bådene. Sidstnævnte er en særlig barriere, da det for størstedelen af erhvervsfartøjerne gælder, at det vil være forbundet med en for stor risiko at betjene bådene med kun ét besætningsmedlem.

Gilleleje Havn

Den dalende omsætning i fiskeriet har endvidere betydning for driften af Gilleleje Havn. Havnen er privat og baseret på indtægter knyttet til betaling for brug af havnens faciliteter. Det betyder således, at det i stigende grad er indtægter fra lystbåde, som udgør indkomstgrundlaget.

Følgeerhvervet

Det umiddelbare følgeerhverv knyttet til særligt vedligehold af fartøjer er betydeligt (bl.a. jævnfør Fiskeriforeningens opgørelse). Således kan noteres en væsentlig koncentration af højt specialiserede maritime services, som ikke findes andre steder på Sjælland. Dette er underbygget af det tætte samarbejde imellem de forskellige erhvervsdrivende, hvormed der kan tilbydes en samlet pakke på tværs af faglige specialer.

Fiskeriet i Gilleleje er naturligvis en definerende del af følgeerhvervet. Fiskeriet er således historisk set den væsentligste årsag til, at følgeerhvervet har det omfang, som det har i dag. Den konkrete betydning af fiskeriet for følgeerhvervet i dag er dog aftagende. Løst anslået udgør omsætningen hos følgeerhvervet, der kan tilbageføres til fiskeriet i Gilleleje, i dag omkring 20-30 %. Kundegrundlaget er således i dag langt bredere end blot fiskeriet og baseret på den stærke specialisering, som

den maritime serviceklynge kan tilbyde generelt – bl.a. i forbindelse med vedligeholdelse og bygning af træskrog. Det omfatter således opgaver over hele Sjælland samt i Sverige såvel som opgaver på land, hvor de maritime specialer er efterspurgte – bl.a. særlige overfladebehandlinger i forbindelse med sygehusbyggeri. Følgeerhvervet er dog samtidig afhængig af tilgængeligheden af stedbunde services på Gilleleje Havn som eksempelvis bådkraner og bedding. Specialiseringen af erhvervet på havnen kendetegner også en stærk nyttilkommen virksomhed i vækst, Hyperbaric Consult (HBC). Et rederi, der har specialiseret sig i undervandsopgaver.

Arresø og Esrum Sø Erhvervet knyttet til Arresø og Esrum sø er i forhold til egentligt fiskeri begrænset. Således er der ved Esrum Sø ikke været erhvervsfiskeri siden 1998. Fiskeriet på Arresø er bortforpagtet og primært rettet mod sandart. Erhvervspotentialerne i forhold til Arresø og Esrum sø er primært knyttet til de oplevelsesøkonomiske erhverv. Dette gælder særligt lystfiskeri, bådudlejninger o.l.

Oplevelsesøkonomi Gribskov Kommune har det højeste antal sommerhuse sammenlignet med andre nordsjællandske kommuner. Således har kommunen også generelt nydt den største fordel ved den store vækst, som erhvervet har oplevet på Nordsjælland de senere år. Nordsjælland har således j.f. Visit Denmark kunnet notere en årlig vækst på ca. 20 % i antallet af overnatninger, og prognoser peger i retning af en fortsættelse af denne udvikling. Udfordringerne i forhold til at kunne udnytte denne fremgang bedst, er dog, at udlejningsmarkedet for sommerhuse på Nordsjælland er noget mindre end andre steder i landet – da sommerhusene kun i mindre omfang udlejes. Dertil kommer, at der i Gribskov er tæt på fuldt udnyttet kapacitet i forhold til overnatningsmuligheder af en passende kvalitet. Således er overnatningsmuligheder med få undtagelser begrænset til mindre hoteller, der allerede har tæt på fuld kapacitetsudnyttelse – ikke mindst i højsæsonen. Planer om udbygning af overnatningskapaciteten gennem et nyt, større badehotel i Gilleleje, må dog antages at øge den fremtidige positive påvirkning fra erhvervet.

Turismeindustrien fremstår i mindre grad som rettet mod andet end klassisk badeferie. Kommunens medlemskab af Fishing Zealand åbner dog for en række interessante tiltag, samt en række af de andre udviklingsscenarier, som strategien for VisitNordsjælland 2015-2018 peger i retning af. Eksempelvis er udviklingen af samlede produkter knyttet til lystfiskeri meget umoden indtil videre. Konkrete input fra Fishing Zealand i kortlægningsprocessen understreger således perspektiverne i særligt kystfiskeri men også en understregning af behovet for udvikling af bæredygtige tilbud, således at produktet ikke forsvinder gennem overfiskning.

2.4 Befolkning

Køn og alder Befolkningen i Gribskov Kommune er gennemsnitligt lidt ældre end i befolkningen i landet generelt. Der er således en mindre andel i befolkningen i alderen 19-44 år mens der er en højere andel i alderen 45-64. Nedenstående tabel viser alders- og kønsfordelingen for Gribskov Kommune og for hele landet.

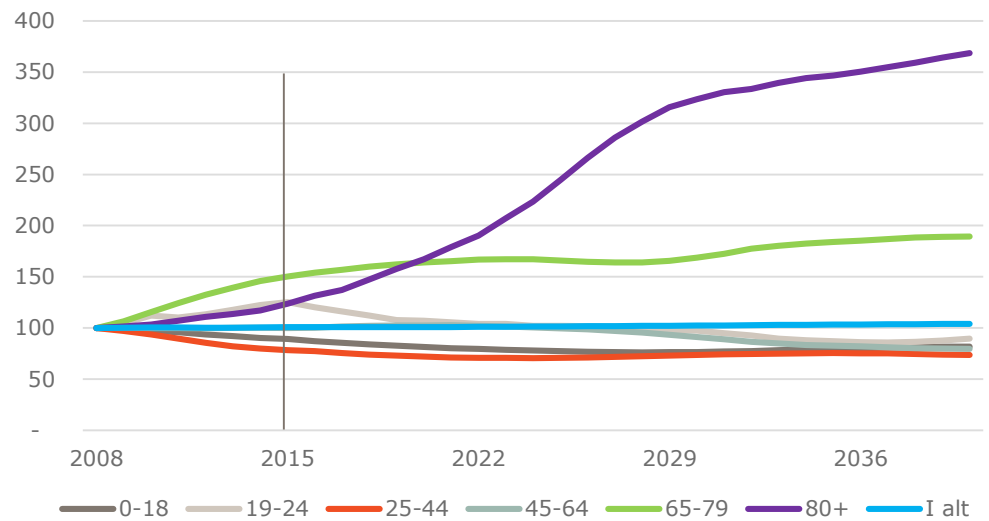
Tabel 6 Befolkningssammensætning i Gribskov

Befolkningen Antal (andel)	Danmark		Gribskov Kommune	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
0-18	635.868 (11,2%)	604.999 (10,7%)	4.515 (11,1%)	4.308 (10,5%)
19-24	230.757 (4,1%)	220.967 (3,9%)	1.163 (2,8%)	854 (2,1%)
25-44	713.218 (12,6%)	701.478 (12,4%)	3.654 (8,9%)	3.862 (9,5%)
45-64	752.353 (13,3%)	748.946 (13,2%)	6.265 (15,3%)	6.298 (15,4%)
65-79	389.011 (6,9%)	422.709 (7,5%)	4.012 (9,8%)	4.149 (9,8%)
80+	89.807 (1,6%)	149.602 (2,6%)	713 (1,7%)	1.062 (2,6%)
I alt	2.811.014 (49,7%)	2.848.701 (50,3%)	20.322 (49,7%)	20.533 (50,3%)

Kilde: Danmarks Statistik

Historisk og frem-
skrivning

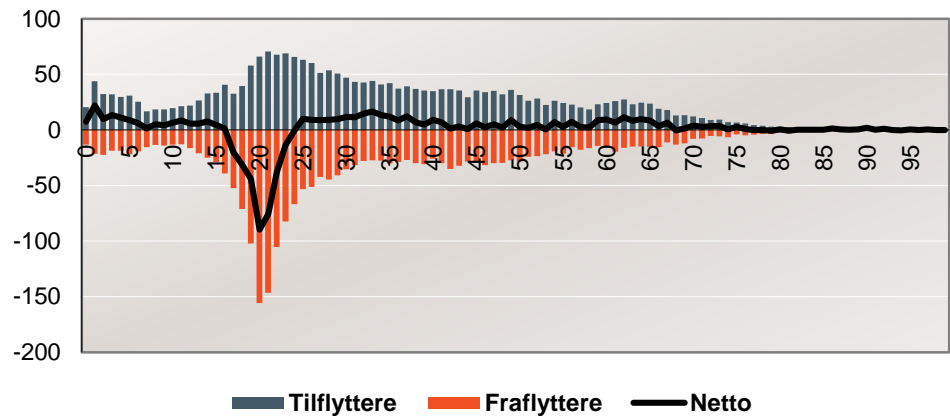
Nedenstående figur viser den historiske samt den forventede fremtidige befolkningsudvikling, hvor 2008 er sat til indeks 100. Det fremgår af figuren at det således er aldersgrupperne 65-79 år og især 80+ år som vokser de kommende år i Kommunen. Sammenholdt med ovenstående tabel kan det dog noteres, at udviklingen af 80+ vil være på niveau med landsgennemsnittet, hvorimod både gruppen mellem 45-64 og mellem 65-79 vil ligge over landsgennemsnittet.

Figur 2 *Befolkningsudvikling - Gribskov Kommune*

Kilde: Danmarks Statistik

Til- og fraflytning

Der har i de seneste år været stor nettofraflytning blandt unge i alderen 17-24, mens der har været nettotilflytning af personer under 17 år og i de fleste aldersgrupper over 24 år. Nedenstående figur viser til- og fraflytning til Gribskov Kommune opdelt efter alderstrin for personer, som er flyttet til eller fra kommunen i perioden 2008-2014.

Figur 3 *Til og fraflytning til Gribskov Kommune*

Kilde: Data fra befolkningsfremskrivning (Demographix)

Uddannelsesniveau

Gribskov Kommune ligger i den lave ende i forhold til andelen af højtuddannede (lange videregående eller forsker uddannelser) i sammenligning med Region Hovedstaden og Danmark som helhed. Der er til gengæld en højere andel med en erhvervsuddannelse i Gribskov Kommune end på lands- og regionsplan. Desuden er der en relativ høj andel af 15-69 årige, hvis højst fuldførte uddannelse er grundskole. Nedenstående tabel viser den højst gennemførte uddannelse for 15-69 årige i hhv. Danmark, Region Hovedstaden og Gribskov Kommune.

Tabel 7 Højest gennemførte uddannelse blandt befolkning

Andel af personer i alderen 15-69	Danmark	Region Hovedstaden	Gribskov
Grundskole	28%	23%	29%
Gymnasiale uddannelser	9%	12%	7%
Erhvervsuddannelser	31%	24%	37%
Korte videregående uddannelser	4%	4%	4%
Mellemlange videregående uddannelser + bachelor	15%	17%	15%
Lange videregående uddannelser + forskeruddannelser	8%	13%	5%
Uoplyst	5%	6%	3%
I alt personer (15-69 år)	3.988.143	1.261.281	28.198

2.5 Kultur og historie

Kulturinstitutioner

På det kulturelle område har Esrum Kloster en markant rolle i Gribskov. Dette understreges af den koordinerende rolle i forhold til udviklingen af "Kongernes Nordsjælland". I forhold til en særlig maritim eller fiskerimæssig dagsorden, er der i dag dog ikke her nogen væsentlige initiativer. Andre stærke kulturelle islet er bl.a. aktiviteterne knyttet til sommersæsonen i Tisvildeleje – med "Musik i Lejet", der har karakter af en stor tredages strandfest.

Historie

I forbindelse med redningen af de danske jøder i efteråret 1943, spillede Gilleleje en særligt rolle. Således førte både fra havnen et stort antal danske jøder til Sverige hvorved de undgik deportation til KZ lejrene i Tyskland og Polen. Der er i tilknytning til bl.a. det lokale museum og Gilleleje kirke tilknyttet udstillinger om denne væsentlige historiske begivenhed.

Initiativer

Specifikt i forhold til Gilleleje havn, kan endvidere fremhæves initiativet "Kulturnavn Gilleleje" med den lokale brugsforening i spidsen. Som mange andre udviklingsprojekter har dette projekt også skulle finde en form, der afspejler et realistisk investeringsgrundlag. Projektet må forventes at øge udbuddet af kulturelle tilbud i Gilleleje ved at kunne tilbyde tidssvarende rammer, og bygge videre på det allerede stærke samarbejde mellem erhvervsliv og individer i byen.